

SOLIA

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC

Red. și Administrația:
Str. Gh. Barițiu No. 1,
Telefon: No. 14 - Orăștie.

Apare săptămânal sub îngrijirea
unui comitet de redacție,
Director: Dr. ALEX. HERLEA

ABONAMENTE:
pe 3 luni 30 lei — pe 6 luni 60 lei — pe 1 an 120 lei.
pentru țărani 50 lei pe an, pentru Inst. și Aut. 200 pe an
EXEMPLARUL 2 LEI.

Libertate mai presus de ori ce!

Lumea este mare și oamenii sunt felurii. De-aci apoi rezultă că și faptele și cugetele oamenilor din diferitele țări sau provincii sunt felurite.

Așa de exemplu Germania, care are un popor rece și războinic, pr'n porairile învâși ale rasei, cugetă și făptuiește altfel ca de exemplu popoarele cari au mai multă căldură sufletească, cum sunt popoarele latine, etc. Germanii veacuri de-arădud s'au supus celei mai mari dictaturi. Ei n'ei odată nu au luat contact cu libertatea adevărată, cu democrația adevărată, cu principiile ei nobile de frățietate și egalitate și de-aceia nu au putut să-i înțeleagă nici-odată sensurile și să o îmbrățișeze.

După războiul mondial un intermedzo scurt de regim democratic a stăpânit în Germania, dar aceasta a fost insuficient ca o întreagă structură de rasă să se schimbe și să se adopte un alt sistem de organizare.

Tradiționalismul concrescut al rasei l-a adus la dictatura lor etnică, care este aceeaș, fie că este îmbrăcată în cămașă de fier a epocii eroice, în costumul istoric al lui Fridrich cel Mare, — în redingota lui Bismark sau în cămașă cu centură și sfastică a lui Adolf Hitler.

Fondul este acelaș.

Încătușarea forțelor politice, în gândirea și voința dictatorului pentru realizarea binelui public prin acest mijloc.

Buillonul de experiență și de cultură a sistemului este foarte propice, — căci nici unde nu găsim sub aspect de structură interioară o aplicație mai mare ca la ființa germană pentru supunere.

Pentru un german aceasta este normal și germanul nu are sentimentul unei organizații colective, — fie ele chiar de stat, — dacă nu este încătușat în puierile unei voinți care să-l supună să-l ordoneze și el să făptuiască fără cârtire.

Dar dacă aceasta este situația germană, — nu înseamnă că printr'o simplă imitație fără controlul serios al factorilor determinați al formei de organizare a unui popor, — să adoptăm pur și simplu și noi dictatura.

Alta este situația structură a ființei române care cere o organizare corespunzătoare.

Noi de veacuri am luptat pentru libertate și nu ne dăm libertatea cucerită scump decât odată cu viața.

Noi intelectualii români din Ardeal avem o răspundere pentru organizarea poporului nostru și de-aceia ne grăbim să-i spunem adevărul în față.

Libertate, egalitate și dreptate au fost lozincile cari ne-au dus la biruințele frumoase de până acuma și la ele trebuie să credem dacă voim să izbândim în viitor.

Dr. Alex. Herlea.

Liberalii iarăș prelungesc starea de asediu până la 15 Sept.

Proiectul de lege pentru prelungirea stării de asediu, care expiră la 15 Martie se prelungeste pe timp de 6 luni, adică până la 15 Septembrie. Proiectul dă dreptul guvernului de a mai prelungi stările excepționale cu alte 6 luni printr'un jurnal al Consiliului de miniștri. Deasemenea, se prevăd și unele modificări a legilor speciale pentru menținerea și asigurarea ordinii. Parlamentul va discuta în cursul acestei săptămâni acest proiect. Să vedem dacă ei nu pot menține ordinea fără starea de asediu.

S'a împlinit sorocul liberalilor.

După ultimele știri pe cari le-am primit dela București, se pare că liberalii s'au hotărât să închidă parlamentul la 15 Martie și să nu-l mai prelungesc.

Asfel fiind, însemnează că lor li-s'a împlinit sorocul și că trebuie să ne așteptăm în fiecare zi la mari schimbări în politică.

Toată lumea crede, că Partidul Național-Țărănesc este singurul partid serios, care poate veni la putere.

Țiganul și slănină sau Vlad Aurel și achitarea lui.

de: Dr. Iustin Pop.

Cine nu cunoaște povestea cu țiganul, care a furat o slănină în timp de neagră noapte, când nu vedea calea de a trece cu ea în spate peste puntea unei ape, ce-i stătea în cale așa apoi în năcazul lui a început, să se roage lui Dumnezeu:

Lumină, Doamne, lumină,
Că îți voi da slănină!

S'a întâmplat, că ch'ar atunci a fu'gerat astfel țiganul a văzut puntea și a trecut peste ea. Ajuns, să treacă hopul, faraonul rămas tot țigan, și-a schimbat vorba zicând:

Acum, Doamne, ori vei lumina
ori nu vei lumina,
Că slănină nu vei mânca!

Aceasta etică țigănească și-a însușit-o Aurel Vlad în procesul său penal pentru delapidarea alor 2¹/₂ milioane lei bani publici dela Camera de agricultură ba practică una și mai repugnantă și mai josnică, după ce a fost achitat de tribunal, ceace denotă o înspăimântătoare lipsă a moralului de răspundere cum și a percepției, ce va să zică un abuz dus până la gradul de infracțiune — la deplorabila fost excelență. În loc să-și presere cenușă pe cap și să-și bată peptul zicând: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa; în loc să cadă în genunchi și să mulțumească parchetului pentru lărga și nemeritata bunăvoință, ce i-s'a acordat dela începutul procesului; în loc de omagii tribunalului pentru extraordinara clemență, dând o sentință ticlă de Bologna din punct de vedere al dreptului penal; în loc, să-și exprime recunoștința pentru martorul Suci Sibianul, pe care l'a adus pe cheltuiala proprie la desbateri și care de astfel și el are răspundere în cauză, — pentru devotamentul, căutând, să-l scoată pe fosta excelență din apă; în loc să se gândească la zelul apărătorilor sei, cari aruncau totul în capul sărmanului A. Vernichescu, ca să-și scoată din tină clientul; în loc să se resimtă de nobleța coacuzărilor, cari și ei și-au pus umărul, să împingă carul spre achitare, — dsa dă pe teribilul calomniând chiar și parchetul cu o temeracitate fără seamăn, afirmând, că: „... chiar și unele organe ale parchetului au consimțit a deveni uneltele politicianismului acuzând pe dl Dr. A. Vlad” iar la al loc: „Dl. Vlad nu-și putea închipui

să poată exista în aceasta țară un procuror atât de temerar și lipsit de inteligență, care să cuteze și să ridice o acuză” etc. Se descarcă apoi asupra liberalilor și a part. naț. țăr. învinuind, că toți acestia au făcut un complot încercând să discrediteze pe excelență sacrosanctă și inviolabilă. Cine citește panfletul hipermurdar cu expectorațiunile insane ale lui A. Vlad, plasate în fișuca sa dela Orăștie, involuntar își pune întrebarea: *iar a nebunit?*

Este indeobște cunoscut că sărmanul Vlad e o ruină patologică, care nu răspândește în jurul său decât putoare, de acea gazetele l'au și botezat cu numele, ce-i potrivește. Se putea deci, ca limbajul, pe care de altfel el l-a ținut în întreagă viața lui, acum, când el e un neom și când se verifică certificatele doctorilor dela Pukerdorf și Cluj, — să fie altul decât productul de cloacă al unui individ, pe care de mult l-a străbătut boala insaniei morale?

Impotriva acestui nenorocit, hipericat pentru ospățiu de alienați, nu era lipsă, să se organizeze vre'un complot. El demult s'a compromis și și-a cheltuit toată considerațiunea prin faptele lui deplorabile prin manierele lui imposibile în societatea omenească și prin anturajul întreprins care de altfel e în conformitate cu el, așa că presa din capitală de mult l'a declarat iresponsabil mai ales în domeniul politic iar opiniunea publică l'a clasat între cei morți.

Nici nu pentru el, ci pentru interesele generale voiu face aci o scurtă schițare a procesului lui penal în spectrul dreptului penal, căci o tratare mai pe larg ar avea locul într'o revistă juridică.

Fără de acuzarea temeinică a parchetului, bazată pe textul luminos al legii, care nu suferă nici o răstălmăcire, A. Vlad s'a apărut în modul obicinuit al găinarilor: Nu știu, n'am văzut ne greu ca pământul. Arunca totul asupra slugoiului său politic, A. Vernichescu și s'a mai referit și la decedatul văr al său Victor Bontescu, care din altă lume nu putea să-l contrazică. Tactica aceasta a urmat-o pentru motivul, că el știa prea bine, că substratul material al crimei de delapidare există

în mod indiscutabil, se temea deci că orice dovadă împotriva lui i-ar fi fatală.

Înainte tribunalului stăteau următoarele fapte certe care excludeau orice controversare a lor:

1. A. Vlad era *presidentul camerei de agricultură dar și al băncii Ardeleana*;

2. A. Vlad a ridicat cele 2^{1/2} milioane dela Banca Națională semnând de primire astfel în conformitate cu cele mai primitive reguli și îndatoriri oficiale trebuia, să cunoască în tot timpul toată gestiunea camerei tot așa și a băncii, el deci era în primul loc și în cea mai mare măsură răspunzător, deoarece el a știut, că cele 2^{1/2} milioane au intrat în posesiunea și patrimoniul camerei, trebuia deci să știe și de soarta lor mai ales că o sumă așa de mare și neobicinuită în gestiunea financiară a camerei, pretindea o îngrijire și o administrare de o specială rigoare.

3. A. Vlad trebuia, să controleze ce sa întâmplă cu cele 2^{1/2} milioane și cum el era și *presid. băncii în omnia a știut și a trebuit, să știe, că banii au fost depuși la banca, unde el era și este dictatorul. Această știință trebuia, să o aibă cu atât mai mult, că banii aveau o destinațiune fixă, strictă și el ca *president al camerei avea suprema datorință, să îngrijească, ca banii să fie întrebuințați în scopul, pentru care au fost primiți dela minister.**

El n'a făcut aceasta pentru simplul motiv, că a aprobat și consimțit, ca banii să fie depuși la banca lui. Cine va crede, că A. Vernichescu fără știrea și aprobarea lui Vlad și a lui Suci Sibianu, cons. agricol — să sustragă cele 2 jum. milioane dela stricta lor destinație și să le treacă la Ardeleana?

4. A. Vlad n'a luat nici o măsură nicidecând, ca cele 2 milioane jum., despre care pretinde, că A. Vernichescu le-a trecut singur în mod abuziv la Ardeleana, — să fie restituite camerei de agricultură pentru a fi date destinațiunii lor de ordin general. Doar *presidentul camerei aflând de abuzul directorului, trebuia, să dispună intrarea în legalitate mai ales, că a avut pentru aceasta un timp mai lung de un an, până la căderea dela putere a part. naț.-țăr. în anul 1933 Novembre.*

5. A. Vlad și ceilalți dela cameră dela început s'au strănit cu musca pe căciulă, de aceea au făcut intervenții la d. Voicu Nițescu, ministrul agricult. de atunci să aprobe depunerea banilor la Ardeleana. Nu știu, din cari motive aprobarea n'a urmat dar chiar dacă ar fi urmat ea era inoperantă în fața dispozițiilor legii. De aceste intervenții a avut cunoștință și A. Vlad și a participat la ele.

Dacă vom pune aceste fapte certe și conclusiuni irresistible în combinație cu felul, cum se constituie responsabilitatea sub raportul codului penal în cazul de față, vinovăția lui A. Vlad nu mai admite nici o argumentare de sens contrar.

În specie avem de a face cu o cameră de agric., care e o inst. publică sistem cooperativ și nu birocratic. A. Vlad afirmă, că A. Vernichescu fără știrea și aprobarea sa și fără vreo hotărâre a cons. de adm. cu dela sine putere, abuzând de situația pe care o avea la cameră, a depus cele 2^{1/2} milioane, la banca. Ținând seama de considerentele de

mai sus, cum și de natura infracțiunii în specie și de modalitățile, cum ea poate fi săvârșită — chiar în starea de fapt afirmată de A. Vlad, este îndubitabil, că A. Vernichescu nu poate fi singur responsabil, ci este răspunzător în măsură completă *presidentul, care a aprobat abuzul lui Vernichescu și a lăsat banii la locul oprit de lege până la descoperirea abuzului de către anchetă. Bani aceștia fără aprobarea verbală sau tacită a presid. Vlad nu puteau, să existe la banca Ardeleana, când deci el a aprobat verbal sau tacit depunerea, atunci s'a săvârșit crima delapidării și de către el ca coautor. Nu se cere, ca A. Vlad, pentru a deveni infractor, să fi participat anumit la o ședință a Cons. de adm. și acolo să contribuie cu votul său la o hotărâre de felul, ca cele 2^{1/2} milioane să fie depuse la banca Ardeleana. Așa o concepție greșită ar în sumă, că delapidarea s'ar fi putut săvârși numai date fiind aceste condiții, ceace ar atrage, că sustragerea banilor publici fără o hotărâre a cons. de adm. garantează impunitatea neputându-se constitui, în lipsa formelor, infracțiunea.*

De altfel chiar dacă cu o blândă greșită aplicată am califică auxiliară participarea lui A. Vlad, și în acest caz el e complice în delapidare deci și în calitatea acesta rămâne încărcat cu vinovăția și răspunderile civile iar dacă am merge cu indulgența până la a-l considera pe Vlad ca un participant ulterior, și atunci el s'a făcut pasibil de infracțiunea prevăzută în art. 286 al cod. pen. nou comb. cu §§-ii 374—376, cod. pen. ardelean, ceace iarăși pune în sarcină răspunderea penală și civilă.

Că justiția a tratat această afacere penală cu cea mai largă indulgență și chiar cu clemență, reese peste orice dubiu din următoarele:

1. parchetul în cursul urmăririi s'a purtat cu o delicateță cu totul neobicinuită față de invinuitul A. Vlad;

2. parchetul nicidecând n'a solicitat instrucție în cauză, deși știa prea bine, că în o afacere de gravitatea acesteia, în care era vorba de delapidarea alor 2 milioane și jum. bani publici, la spatele cărora mai stăteau și alte 4 milioane și jum. daune în prejudiciul camerei de agric., — i-se impunea a cere instrucție,

3. parchetul s'a limitat la un rechizitor definitiv de un cuprins sumar, dovadă, că nu ținea la acuză cu maniere energice,

4. parchetul n'a cerut arestarea și punerea în prevenție a acuzatului A. Vlad deși în așa o cauză gravă și de mare substrat se impunea arestarea în mod imperativ,

5. parchetul n'a propus instrucția nici la desbatere, ci s'a mulțumit cu ascultarea ca martor a lui Suci Sibianu, care:

a) a fost și este *dușman de moarte cu A. Vernichescu, asupra căruia s'au năpăstuit Vlad și apărătorii sei, stigând: răstigniți-l, căci el e delapidatorul!*

b) care și el are *răspunderea solidară cu ceilalți pentru sustracțiunea alor 2 milioane și jum. în calitate de consilier agricol membru de drept al camerei de agric.*

În felul acesta s'a produs situația, că Suci Sibianu a avut toată posibilitatea de a grăi în instanță, fiind la lașul lui, aruncând toate păca-

tele în sarcina dușmanului său de moarte pentru a salva pe cel cu cea mai mare răspundere, care era A. Vlad. Era o necesitate procedurală inexorabilă și de o elementară cerință, să se asculte și A. Vernichescu cel inundat cu o lavină de acuzațiuni ale colegilor săi în răspunderi, fie ca introdus în cauză în calitate de acuzat fie ca martor, ca să poată răspunde asupra celor aruncate asupra lui și să fie confruntat cu dușmanul său de moarte Suci Sibianu. Numai în felul acesta putea, să aprecieze tribunalul asupra declarațiilor unuia și ale celuilalt, de altă parte numai în felul acesta era satisfăcut simțul de drept. Eu de altfel em spus-o dela primul început și am erătat și ins'tanțelor că Vernichescu e regisorul afacerii. Ori asta, de sine înțeles, nu excludea vinovăția și a altora.

Constantinescu, care a sasinat pe tatăl său și pe mamă-sa în modul cel mai bestial, a avut cea mai largă libertate de a și spune cuvântul de epărare în fața instanțelor, cu atât mai mult trebuia, să i-se creeze această posibilitate și sărmanului Vernichescu care a fost ținut în afară, de templul justiției, luând din darul lui A. Vlad și al apărătorului lui în calitatea de *acuzat de onoare.*

6. Nici tribunalul n'a ordonat ascultarea lui Vernichescu și nici instrucția, deși proc. pen. i-dădea acest drept.

Iată deci, că A. Vlad achitat fiind, el e beneficiarul grației parchetului și a tribunalului. Sentința deci nu poate fi condamnatoare pentru cei vizați de agrățiatul A. Vlad și aceasta nu poate spera nici o satisfacție dela opinia publică sănătoasă, din contră, aceasta are toate elementele date pentru a-l osândi. Și mai credem, că și parchetul își va lua inevitabilă satisfacție pentru insultele și calomniile nerușinate, ce i-le-a aruncat clientul menajat.

Care este situația creată mai ales pentru nenorocita Cameră de Agricultură pe urma sentinței de achitare a tribunalului? Răspunsul e: ea este *păgubită cu 2 milioane jumătate lei, destinați unui important scop de interes general: de a cumpăra grâu de însămânțare și a-l distribui agricultorilor. În afară de aceste 2 milioane jumătate daune s'au mai constatat și alte 4 milioane jumătate lei în cursul anchetei ca daune cauzate camerei.*

Cine e autorul sau autortii acestor daune? — Nimeni, deși toți gestionarii ei cu răspundere, sunt cunoscuți. În alte județe, — acum de curând am cetit, — camerele de agricultură își zidesc palate proprii. Cea din județul Hunedoara e dusă pe râpă de *sinistrul duumvirat Vlad-Vernichescu.*

Să fie sigur Vlad, că nu s'a spus încă cel din urmă cuvânt nici n'a răsunat ultimul acord în procesul lui penal. Mai sunt încă mijloace pentru ca răspunderea lui să se realizeze.

Din contră putem să-i aducem la cunoștință că sentința este deja atacată cu apel.

Ar fi, să mai răspund la acelea părți ale pamfletului furibundului, cari mă privesc personal. Dar ce să răspund celui neom care poartă în buzunar certificatele doctorilor, că el a fost nebun 12 ani și boala lui

poate izbucni din nou în orice timp și când interesele lui o cer, se apără cu *responsabilitatea lui patologică?* Nu mai știu nici eu: este el un șarlatan sau bun pentru casa de nebuni. Atât numai, că el citează din memoriul meu, pe care l'am înaintat tribunalului, numai o mică parte, pe care înțelegea să-o utilizeze împotriva mea, toate celelalte pagini, cari cuprind expunerea de fapte și argumentarea juridică de o irezistibilă forță, le ascunde. De ce nu publică întreg memoriul, doar și așa m'a amenințat, că-l va publica în toate zierele? Amenințarea aceasta îmi este foarte binevenită făcându-mi un excelent serviciu mai ales, că am dovedit, cum și-a plătit A. Vlad datorita de daune cu casa băncii Ardeleana din Petroșani.

Cetesc, că în noua lege asupra responsabilității ministeriale se va introduce dispoziția, că oricare cetățean poate denunța pe un ministru pentru încălcarea de lege. E vorba deci de un *actio popularis*, foarte bine venită mai ales la noi dar foarte întârziată, căci așa-i la noi. Mi-am făcut și eu o sfântă datorință către societate, țară și binele obștească chiar și către mine pentru a-mi apăra interesele juste, prin memoriul displicut al celui Vlad, care vecnic striga moarte asupra celor, ce se ating de banii publici și pe urmă el s'a făcut pasibil de pedeapsa cu moarte. Mai arăt, că nu eu, ci furibundul falsifică chestiunea salariului lui de *president, pe care l'a băgat la buzunar în fiecare lună 10.000 lei până s'a sistat, când apoi su urmat diurnele frumoase și chelt. de deplasare așa, că el n'a eșit păgubit, ci foarte bine răsplătit pentru gigantica muncă, cu care a infundat și nenorocit camera presidată de el.*

Incheiu, căci marele Goliat m'a făcut harcea-parcea așa, că nu mă mai slujesc puterile. Totuși voi face efortul de a reflecta aci la următorul pasaj din pamfletul excelenței sale A. Vlad:

„Regretăm însă un lucru, anume că actuala legiuire nu permite, ca acest nenorocit individ să primească singura pedeapsă, pe care ar merita-o, adică cel puțin de 2-ori 25 pe acea parte a trupului său, care strigă mai merită, să fie luată în considerare.”

Răspund:

L'am înțeles pe excelența sa: el vrea, să fie de strictă legalitate față de acea parte a corpului meu, care strigă merită, să fie luată în considerare. Ii propun deci un expedient:

Cum eu în întreaga viața mea l'am servit pe excelența sa cu cea mai mare atențiune și cum excelența sa ține așa de mult, să se atingă de acea parte a trupului meu, pe care însuși și-a ales-o ca pred.lectă, — îi pun la dispoziție această parte spre a-și dovedi considerațiunea pentru ea atingându-o în loc de bătă — cu buzele sale cel puțin de 2-ori 25 ori... în fine de câte ori vrea dsa.

Aceasta manifestare a dsale ar fi un act de condescendență și nu hai-ducesc și pe de asupra ar întruni și gândul bun al excelenței sale fiind — cum zice dsa — admisă de actuala legiuire asfel gestul excelenței sale ar fi ținut în nota legalității.

Dr. IUSTIN POP.

Preoților li-s'a interzis să mai facă politică alături de partidele cari agită.

Ei pot face politică numai în **PARTIDELE SERIOASE.**

Se respinge ideea înființării unui partid clerical.

Luni d'înnoașă la orele 9'30 s'a deschis sesiunea extraordinară a Sf. Sinod, sub președinția Patriarhului Miron Cristea. După un scurt serviciu divin, Patriarhul Miron a deschis ședința, apoi dl Iamandi, ministrul Cultelor a dat citire Mesajului regal de descidere a sesiunii extraordinare și a făcut o largă expunere asupra motivelor, cari au determinat guvernul să i-a măsură pentru a readuce pe preoții rădăciți de fogașul tradițional al bisericii.

Guvernul nu caută să impună excluderea preoților din viața politică, — spune dl Iamandi, — ci vrea numai o delimitare strictă a rolului preoților. Se cere între altele

preoților să nu participe la acțiuni, cari pot duce la agitațiuni, ca luare de jurăminte etc.

S'a hotărât apoi instituirea unei comisii pentru redactarea unui regulament, propunere care a fost primită cu unanimitate.

Venind apoi în discuție chestiunea înființării unui partid clerical, — chestiune propusă de unii membri ai Sf. Sinod, — dl ministru Iamandi a declarat că un astfel de partid nu se poate concepe în Statul liber, care este România Mare.

În consecință Sf. Sinod a respins cu unanimitate ideea înființării acestui partid.

Liberalii și învățătorii

A sosit timpul, când forțați de cuțitul, care a ajuns până la os, să spunem adevărul, sub forma lui reală. Ne trage cineva la răspundere pentru că mărturisim adevărul? Se poate, pentru că totdeauna adevărul a supărat. Dar n'au de ce să se supere liberalii când le spunem, că sub falmoasa conducere a lor, învățătorii au dus cele mai grele zile.

Nu se pot lăuda că le-a îmbunătățit situația personală, sau că le-a pus la dispoziție mijloacele cele mai practice, pentru un câștig mai bun mers al învățământului.

Și iată pentru ce spunem că au dus cele mai grele zile: 1. Prin legi i-au făcut pe învățătorii vinovați că nu trimit omenii copii la școală. 2. Prin ordine, învățătorii sunt trași la răspundere pentru că primarii nu aduc lemne la școală. 3. Tot învățătorul este vinovat că notarul nu dă banii, pentru că să se cumpere cele necesare la școală.

Nu numai stă a, Un domn minis-

tru, la postul radio din București, a băjocorit pe învățătorii că nu-și fac pe deplin datoria și că nu dau sfaturi medii ale stărilor, reeșind — aproape — că învățătorii sunt vinovați de starea sanitară dezastră a țării noastre. Dar paraziții dela ministerul sănătății ce lucrează? Care este chemarea lor? Nu jefuiesc ei Statul cu zeci de milioane anual? Învățătorii se vor îndrepta și către aceste rele ale statului, dar mai întâi trebuie desinfectat Ministerul Sănătății.

Aceste răni totuși trebuie vindecate. Și doctorul lor este învățătorul. El și numai el, pentru că D-zeu l-a dat să sufere.

Și ca răsplătă pentru munca depusă, iată ce i-au dat liberalii: au scumpit viața cu aproape 100% și bietul învățător, cu salariul de 1600 până la 2000 lei lunar, trebuie să fie un cerșetor.

Aceasta e răsplata tip „liberal”. Deva, 2 Martie 1937.

B.

Și Ungaria se ridică împotriva proiectelor germane

Crucea încârligată a lui Hitler, Mussolini, Goga, Cuza și Codreanu îndeamnă la ură și la război, — iar crucea lui Christos la pace pe pământ și între oameni bună învoire!

În consiliul comunal al orașului Budapesta, deputatul social-democrat Mayer și deputatul creștin Petrovatz, au adus numeroase acuze partidelor de extrema dreaptă.

Ei au pretins că aceste partide au primit sprijin material din Germania.

Deputatul Mayer a declarat că printr-o agenție germană s'au distribuit 3 000.000 pengő și că numeroși ofițeri de poliție au luat parte la diferite intrări secrete.

Deasemenea a avut loc în Ungaria numeroase intrări de protest împotriva uneltirilor Germaniei în treburile interne ale țării. Astfel partidul creștin-unificat a organizat la Seghedin un meeting în cursul cărui d. Makray Lajos, a spus următoarele:

Suntem împotriva comunismului care urmărește distrugerea bisericii și a vechilor așezăminte sociale dar ne ridicăm cu aceeași tărie împotriva curentului antisemit care seamănă ură între popoarele pământului. Acest an-

tisemitism nu este un leac împotriva comunismului. Dimpotrivă, din punct de vedere economic, stă foarte aproape de el.

Curentul antisemit este împotriva crucii pentru că este un produs al mitului rasei și sângelui. Antisemitismul a distras solidaritatea dintre oameni, seamănă vrajbă și ură, conduce la păgânism, dar mai presus de toate ucide sfânta idee de libertate, cel mai mare dar pe care Dumnezeu l-a făcut omului.

Se afirmă că național-socialismul aduce liniște și ordine. Dar ordige este și în lăchisoare iar noi nu dorim în ruptul capului să trăim în lăchisoare.

Liniște este în cimitir și înaintea de izbucnirea furtunii doar noi nu dorim o asemenea liniște.

Nouă ne ne trebuie crucea încârligată; nu recunoaștem decât crucea lui Christos care strălucește pe blazonul maghiar și pe sfânta Coroană a Regelui Ștefan.

Scandalul dela Primăria Renghet și un învățător model

În toate faptele noastre trebuie să ne gândim la sfârșitul lor.
La Fontaine.

În vederea cumpărării caselor fostul preot Filimonescu de către Biserica ort. Rom. ca case parohiale au fost convocate în ziua de 23 Februarie 1937 la primăria comunală comitetul comunal și cel Bisericesc ort. pentru a ajunge la un înțeles ca Biserica să cedeze școlile sale proprii comunei iar comuna în schimbul acestora să predea Bisericii un ajutor bănesc pentru a putea cumpăra casele fostului preot Filimonescu.

La ședință au luat parte ambele comitete Notarul Wolf, secret. com. Muntolu, preot. Rusu, perceptor. Stănescu căpitan Ordean prop. caselor și un număr foarte însemnat de credincioși ai Bis. Ort. Rom.

Sosind în discuție chestiunea de mai poporul și com. Bis. Ort. Rom. s'au opus la cedarea școlilor luând cuvântul Luca I. Dan arătând motivul pentru care Biserica nu vrea să cedeze școlile comunei și susținând sus și tare ca Biserica să cumpere casele fostului preot Filimonescu, fiind întrerupt de Giurgiu Irimie membru în ambele comitete care puțin amețit de țărnia alcoolului nici nu putea să precizeze ce vrea.

La un moment dat se ridică Iav. Florea care caută să-l întrerupă amenințându-l cu pumnul în masă și zburând „să știe toată lumea căci acel care caută să mai apere interesele interesele școlii îl scot pe fereastră afară” (arătând cu mâna spre Luca I. Dan) Dl. căpitan Ordeanu văzând acest gest frumos din partea Dlui

Iav. a fost primul care a părăsit sala de ședință Luca I. Dan totuși continuă să precizeze și să srate sub ce condițiuni numai ar putea încheia Biserica ort. Rom. cu comuna o tranșacție cu privire la școli, arătând de unde și cum s'ar putea face și suma necesară pentru cumpărarea caselor fiindcă a fiu silită Biserica să-și cedeze școlile

Din nou și mai enervat se ridică Iav. Florea amenințând și mai puternic cu pumnul în masă și zburând „Menționez încă odată căci acel care mai vorbește cu privire la școli îl arunc afară, și eu aș vrea să știu ce se face cu privire la școli.” La care i-a dat răspunsul convenit Dl. Luca I. Dan.

Învățătorul părăsește sala fiind rugat de notarul Wolf preot Rusu să nu părăsească ședința dar poporul îi face loc de ieșire spre ușe iar din zeci de pepturi egau cuvinte insultătoare la adresa învățătorului, fiind urmate de cuvintele „afară cu el; du-te, marși să nu te vedem mai mult, pleacă căci nu ne mai trebuiești; du-te n... etc

În urma cărora numai meriții firei și puterul de o mențione poporul Dlui Luca I. Dan s'a putut înălțura și o înclerare a poporului cu Iav. Florea.

Fără a aștepta mai multe învățătorul a plecat ținând o fugă până acasă.

Iată o faptă cuvincoasă din partea unui învățător la urma cărui nu sa gădit.

Renghet, 1 24 Februarie 1937

Correspondentul.

ȘTIRI.

RECTIFICARE. Ne facem o plăcută datorie să arătăm că la adunarea comitetului nostru județian care a avut loc în 2 Martie în Deva a luat parte și Dl. ALEXANDRU OANCEA industriaș din Deva, care este unul dintre fruntași noștri cei mai vechi și cei mai devotați și care a fost emis din articolul trecut numai dintr-o eroare tipografică. Deaceia ne facem această plăcută datorie prin rectificarea ce o dam.

† Dna MARIA BALOMIRI născ. IVANOVICI. Dăminecă în 7 Martie 1937 a încetat din viață la Orăștie în ai 82 lei an ai vieții sale. Dna M. Balomiri născ. Ivanovici, defuncta a fost soția dlui, G. Balomiri și mama dlui Primperor Gh. Balomiri și Emil Balomiri. În lumina rămășițelor pământești a avut loc în ziua de marți 9 Martie c. pe lângă participarea unei asistențe foarte numeroase. Deodată cu trecerea la cele eterne ale defunctei se sînge din viață încă o mărturie a luptelor noastre istorice pentru emanciparea noastră istoric din Ardeal și izbădirea noastră națională căci defuncta a fost fiica căpitanului Ivanovici din optirile viteze ale lui Avram Iancu.

EX. REGELE EDUARD și-a trecut averea din Anglia pe numele d-nei Simpson. Romanul de dragoste al ducelui Windsor cu d-na Simpson, continuă să țină actualitatea. După renunțarea la tron, fostul rege Edu-

ard și-a făcut din Austria a doua patrie. De curând și-a cumpărat un splendid castel în vecinătatea Vienei, pe care îl amenajează după gustul aceleia pe care o iubeste. El și-ar fi trecut imensele proprietăți particulare din Anglia pe numele d-nei Simpson pentru a-l da astfel încă o probă a dragostei.

† MULȚUMITĂ PUBLICĂ.

Exprimăm sincerele noastre mulțumiri tuturor aceluia, care au participat au exprimat cuvinte de mângâiere și au depus jerbe sau coroane cu ocazia pierderii scumpei și neuitatei noastre soții, bunică și mătușă.

MARIA MIHAIU născ. Demian.

Mulțumim pentru asistența la actul înmormântării. Onor. Corp Profesorat Vecinătăți, Mes. Rom. Societăților Femeilor Române, Soc. Pensionarilor și tuturor participanților, precum și aceluia, care și-au dat concursul la săvârșirea serviciului divin: On. Corului „Armonia”, Corul liceului, d-lui prof. N. Prața, dirijorul acestor coruri și îndecosebi Cucernicilor Lor, preoților Adam Basarab, protopop onorar, Zaharie Stanciu, protopop onorar, Teodor Glodeanu, Iosif V. Măjan și Vasile Glodean.

Asemenea aducem vii mulțumite d-lui Bratus Brassai pentru grija, atențiunea și punctualitatea manifestată ca prilejul ceremonialului.

Orăștie, 9 Martie 1937.

Ioan Mihaiu
Prof. Aron Demian Dr. Zeno Braja

CONVOCARE. Onor. membrii „Reuniunii Meseriaşilor Români” din Orăştie, în conformitate cu art. 14 din statute se invită a lua parte la: a XXXVIII adunare generală ordinară, care se va ţinea **Duminecă în 28 Martie 1937, la orele 3 p. m.** în localul Reuniunii (Strada I. G. Duca Nr. 2) cu următoarea:

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea şi constituirea şedinţei. 2. Raportul Cassei. 3. Raportul Comitetului de cenzori. 4. Descărcarea Consiliului de administraţie şi a comitetului de cenzori de gestiunea anului 1936. 5. Raportul secretarului. 6. Aprobarea proiectului de buget pe anul 1937. 7. Raportul prezidiului şi depunerea mandatului. 8. Alegerea consiliului de administraţie pe un nou termen de 3 ani. 9. Propuneri şi interpelări. 10. Lichidarea adunării.

În caz că la ora 3, p. m. nu se va prezenta numărul corespunzător de membrii, pentru a aduce hotărâri valide adunarea se va ţine în acelaşi zi şi în acelaşi local la orele 4 p. m. fără considerare de numărul membrilor.

În conformitate cu art. 20 din statute al. L. numai acei membrii au dreptul la vot decisiv care sunt cu taxele plătite la zi.

Orăştie, din şedinţa comitetului ținută la 21 Februarie, 1937.

Preşedinte: Secretar:
D. MARTIN I. BALŞAN

CĂT S'A FUMAT în anul 1936. În cursul anului trecut s'a fumat 10.675.000 kg. de tutun şi ţigărete, faţă de 11.084.000 kg. din 1935. Valoarea tutunului vândut în 1936 este aproximativ cu 300 milioane lei mai mare decât în 1935. Această urcare de valoare este determinată de scumpirea tutunului. De prezent se pregăteşte o nouă urcare a preţului ţigaretelor „Plugar”, pentru a putea aduce statului un venit de 250 milioane lei.

A MURIT cel mai gras om din Paris. La Paris a înţecat din viaţă un anume Johannes-Louis Berthier cel mai corpulent om din capitala Franţei. Berthier cântărea 245 de kilograme iar pieptul lui avea o circumferinţă de 2 metri şi 50 cm. Corpolenţa lui nenaturală era consecinţa unei răni capătate în timpul războiului. Toată arta medicală n'a fost în stare să-i reducă proporţiile.

FABRICĂ DE BANI ÎN ȚARĂ. În zilele acestea s'a făcut o înţelegere între ministerul de finanţe, Banca Naţională şi fabrica de hârtie Letea în care s'a hotărât, că se va înfiinţa şi la noi o fabrică de bani de hârtie. Cheltuielile cu înfiinţarea acestei fabrici se ridică la 25 milioane Lei. Toţi banii de hârtie, esri până acum se fabricau în străinătate, se vor face la noi, aşa după cum se va hotărî printr-o lege ce se va întruni anume pentru lucrul acesta.

COPII SFĂŞIAȚI DE UN TIGRU. Nenorocirea aceasta s'a întâmplat într-un circ de animale din oraşul Gyoen-gyoes din Ungaria, unde îmblânzitorul de animale sălbatice al circului a făcut neghiobia, că a plimbat prin mijlocul oamenilor, strângi să-i vadă şozenile, un tigru fioros, fără prea multă pază. Fiara simţindu-se liberă, ca'n mijlocul pustietăţii unde s'a născut, a dat busna 'ntre bieţii oameni rămaşi cu gurile căscate şi înmărmuriţi de frică şi cât ai plezni în palme a şi săpăit un copil, ce-l că

z' se'n glare. Păşitorii circului, venindu-şi în fire din bulmăceala'n care căzuseră, su omorât tigrul, împuşcându-l cu revolverele, iar privitorii s'au latoraspol la vetrele lor, cu spaima'n inimă.

CUM SĂ INGRIJIM ANIMLELE DE FĂTAT. Dacă voim să avem vitei, miei, mânzi ori porci frumoşi să le dăm animalelor de tăiat hrană mai multă decât celorlalte, fiindcă ele trebuie să-şi hrănească şi puil cari se dezvoltă în ele. Să nu le dăm nutreţ stricat. Cu cât se apropie mai mult timpul fătetului, să le cruţăm pe animalele de fătat de munca prea grea. Nici la ciurdă să nu le trimitem în vremea din urmă, nu cumva să cadă ori să le lovească cineva, şi astfel să lepede. Nici scaldatul în apă rece nu le face bine. Grajdur le să fie bine aerisite, dar să nu expunem vitele nici la curenţi de aer prea mari, că şi aceasta le poate strica foarte mult.

SĂ LE DĂM ORI NU SARE VITELOR? Marii proprietari şi agronomi, cari îşi vizitează regulat vitele cu medicii veterinari, au observat că dacă nu le dau vitelor sare regulat, după o lună de la oprirea sării, vitele nu mai au poftă de mâncare, părul li-se zbârleşte, greutatea trupului scade, tot asemenea şi laptele. Mai ales vacile, oile şi caprele cu lapte se resimt grozav dacă le opreşte omul sarea. Prin urmare daţi-le vitelor regulat sare!

CĂLĂTORIE LA POLUL SUD. Din America se vesteşte, că marele iubitor de călătorii îndepătatate, admiratul Byrd şi-a pus în gând să facă o nouă călătorie în împărăţia îngheţurilor dela capătul de Miază-zi al pământului. Ţina pe care vrea să o urmărească prin această primejdioasă călătorie e ca să găsească pământuri noi, să legalizeze stăpânirea Americii asupra acelor descoperite până acum şi să le întocmească o hartă.

FLOARE CARE OMOARĂ producătorii de boală. Serviciul de cercetări defioreşti de pe lângă ministerul sănătăţii publice din India a dat, în cursul cercetărilor făcute de oamenii săi, peste un fel de floare care are puterea de a vindeca bolile molipsitoare. Puterea acestei flori de a vindeca stă în faptul că prin sucii stors din ea se pot ucide insectele care se numesc prin partea locului moschite şi cari la rândul lor produc bolile molipsitoare. Floarea este semănată în pământurile unde creşte orezul, căci acolo le place mai mult acestor fel de insecte (gângăni) să trăiască mai mult.

REVIZUIREA INVALIDIZILOR DE RĂZBOI. Ministerul sănătăţii a hotărât să revizuiască pe toţi invalidii de război. Măsura aceasta s'a luat, deoarece s'a constatat, că mulţi invalizi şi mutilaţi au infirmităţi mai mici, decât li s'a recunoscut de către comisiunile de mai înainte.

Spre ştire.

Societatea Compozitorilor Români face cunoscut org. de petreceri cu muzică din plasa Orăştie şi Geogiu, că cu începerea dela 5 Martie 1937 să achite taxele le gale d-lui Florea Marin din Orăştie, str. Avram Iancu nr. 15, noul reprezentant al Societăţii.

Banca Centrală
PENTRU INDUSTRIE ŞI COMERŢ S. A. GLUJ
Sucursala: HATEG

face cunoscut Onor. săi deponenţi, că după depunerile vechi pentru anul 1937, plăteşte o dobândă de 3% brutto.

ANUNŢ. În biblioteca Partidului Naţional-Tărănesc au apărut până în prezent următoarele broşuri:

1. ION MIHALACHE: Adâncind brazda, 80 pagini. 10 lei.

2. Prof. G. RĂDULESCU-MOTRU: Ideologia Statului Român, 46 pagini, 5 lei.

3. ION MIHALACHE: Tărănism şi naţionalism, 46 pagini, 5 lei.

4. P. P. SUCIU: Tărănism şi doctrinele de import, 34 pag. 5 lei.

5. Prof. VIRGIL MADGEARU: Doctrina Tărănismului, 62 pag. 8 lei.

6. Programul P. N. T. redactat în grai popular, 102 pag. 10 lei.

7. Prof. G. ZANE: Tărănismul şi organizarea Statului Român, 44 pag. 5 lei.

8. ILARIE DOBRIDOR: Problema Tineretului, 64 pag.

Afară de acestea au mai apărut, în Biblioteca Tineretului naţional-tărănesc din Jud. Ilfov, următoarele lucrări, care se află de vânzare în acelaşi loc:

1. Prof. VIRGIL MADGEARU: În-

Convocare

P. T. membrii Casei Române sunt rugaţi a lua parte la continuarea şedinţei adunării generale din 26-II-1937, care se va ţine în ziua de 21-III 1937 la ora 17.

Orăştie, la 10 Martie 1937.

Alexandru Herlea,
preşed. ad hoc în scopul
alegerii noului comitet.

demnuri pentru Tineret, 31 pagini, 5 lei.

2. STANCIU STOIAN: Tăranul în literatura română, 31 pag. 5 lei.

Atragem atenţiunea tuturor preşedinţilor de organizaţii judeţene, a şefilor de sectoare şi a tuturor membrilor P. N. T. asupra acestor lucrări folositoare şi sfătul să le cumpere. În felul acesta, citindu-le, îşi vor putea oţeli înţele şi credinţa, Aceste broşuri se găsesc de vânzare la Casa Partidului, în Bucureşti, Str. Clemenceau No. 9 la dl N. Bălşanu.

Cereri se vor adresa în Str. Clemenceau 9, pe numele Casei Partidului Naţional-Tărănesc. Broşurile acestea se vând numai pe bani gata sau se expediază contra ramburs.

Facem un călduros apel către Domni preşedinţi de organizaţii judeţene să ne dea preţiosul Dlor concurs, cumpărând şi răspândind în judeţul Dlor aceste broşuri din biblioteca P. N. T.

Cetiţi numai „Solia“

Motor
de vânzare

de 10 H. P. sistem Feroagricola, renovat în 1936, piston nou, cilindru strungit, cap nou, rezervor de apă, pompă. — Bun pentru a conduce o batoză de treierat de 800—1000 mm.

Uşor de transportat cu 2 bol.
Preţ f. redus. Informaţiuni la:

MAXIM COZAC, Orăştie,
Strada Cogălniceanu Nr. 24.

Caut

Un morar bun şi cinstit la o moară de apă, moara se află în Orăştie.

Informaţiuni la MOISĂ IOAN
Arădaşul morii, com. Căstău

Caut pentru a cumpăra,

un foiu şi alte unelte pentru meseria de fierar.

Viorel Gavrilă
fierar.

Com. Polana-Valea Iepii
jud. Hunedoara :- :-

Abonaţi „Solia“

Birou de arhitectură

D. Ionescu şi I. Ciurdărescu

Arhitecţi, studii de planuri şi construcţii de orice fel. — ORĂŞTIE, Str. Avram Iancu Nr. 6, şi DEVA Str. Regina Maria Nr. 11.

De arendat

Dau în arendă cu începerea de 1 Ianuarie 1937 moara ţărănească cu 2 pietri, situată în comuna Orăştioara de Jos.

Informaţiuni la subsemnatul:

Dr. AUREL BACIU
Com. Orăştioara de Jos.